

Q&A Wet versterking positie ouders een leerlingen

Inhoudsopgave

1.	Het ‘hoe’ van het ondersteuningsaanbod in de schoolgids	2
2.	Verplichte onderdelen van het SOP in de schoolgids en beschikbaarheid landelijk format.	3
3.	Toelichting op verschrijving op visual	4
4.	Hoorrecht en leeftijd of vaardigheden	4
5.	Hoorrecht en het OPP	5
6.	Hoorrecht en instemmingsrecht	7
7.	Hoorrecht over het ondersteuningsaanbod	8
8.	Hoorrecht en de Geschillencommissie Passend Onderwijs	9

1. Het 'hoe' van het ondersteuningsaanbod in de schoolgids

Vragen:

- *Hoe uitgebreid moet het ondersteuningsaanbod in de schoolgids beschreven worden?*
- *Moet in de schoolgids hetzelfde staan als in het huidige schoolondersteuningsprofiel (SOP)?*
- *Komen er wettelijke kaders zoals er nu gelden voor het SOP wat er minstens in de schoolgids moet staan?*
- *In de SOP's waar ik mee werk staan ook veel cijfers, zoals leerlingaantallen, aantal verwijzingen etc. Dit zijn dus geen wettelijke eisen?*
- *Hoe verhoudt de informatie in de "nieuwe" schoolgids zich tot de informatie in het schoolplan of zorgplan?*
- *Geldt dit met name voor regulier voortgezet onderwijs of ook voor het VSO?*

De bedoeling van de wet versterking positie ouders en leerlingen is o.a. dat leerlingen en ouders makkelijker informatie kunnen vinden over het ondersteuningsaanbod van de school. De schoolgids is een makkelijker vindbaar document dan het SOP. Ouders zijn minder bekend met het SOP.

Over het 'hoe' is in de wet niets geregeld. Dit past ook bij de vrijheid van scholen om (samen met het samenwerkingsverband) te kijken naar hoe het ondersteuningsaanbod wordt vormgegeven. In de regionale context kan beoordeeld worden wat passend en nodig is. Het huidige SOP geeft een beschrijving van de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven. Deze informatie moet vanaf augustus 2025 in de schoolgids komen te staan. Het is in de huidige situatie geen wettelijke verplichting informatie in het SOP op te nemen over leerlingaantallen en verwijzingen. Dit geldt straks ook niet in de nieuwe situatie.

Iedere school heeft een ondersteuningsprofiel. Dit geldt voor zowel regulier als gespecialiseerd onderwijs. Daarin staat welke ondersteuning er op de school mogelijk is. Dit kan per school verschillend zijn. Je vindt in ieder geval informatie over:

1. **De basisondersteuningsvoorzieningen** die op regionaal niveau zijn bepaald. Dit is ondersteuning die alle scholen in het samenwerkingsverband moeten kunnen geven. In de memorie van toelichting van dit wetsvoorstel staat: de basisondersteuningsvoorzieningen worden op regionaal niveau bepaald en opgenomen in het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband. De school is vrij om te kiezen op welke wijze informatie over de basisondersteuning opgenomen worden in de schoolgids. Om het voor de school behapbaar te houden is het bijvoorbeeld mogelijk om te werken met een **verwijzing naar het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband**. Daarnaast is het mogelijk de basisondersteuningsvoorzieningen op te nemen in een bijlage. Op deze manier wordt getracht de regeldruk voor scholen zo beperkt mogelijk te houden.
2. **Ondersteuning die de school geeft met extra hulp of middelen van het samenwerkingsverband:** bijvoorbeeld in de vorm van arrangementen.

Als onderdeel van de extra ondersteuning samenwerking met jeugdzorg, jeugdhulp en andere zorgaanbieders omvat, zal deze informatie nu worden opgenomen in de schoolgids. Van de school wordt nog steeds verwacht de beschrijving van de extra ondersteuning als het gaat om de samenwerking met jeugdzorg, jeugdhulp en andere zorgaanbieders op te nemen in de schoolgids.

2. Verplichte onderdelen van het SOP in de schoolgids en beschikbaarheid landelijk format

Vragen:

- *Is een link naar het SOP voldoende?*
- *Welke verplichte onderdelen moeten vanuit het SOP worden ingevoegd in de schoolgids?*
- *Is hier een (landelijk) format voor waar scholen gebruik van kunnen maken?*
- *Mag het dan ook een link zijn naar uitgebreidere info?*
- *Is het de bedoeling dat alle ouders fysiek een schoolgids krijgen?*
- *Worden de aanpassingen vanuit de wet in Vensters meegenomen als indicatoren?*
- *Gaan alle onderdelen van het SOP die verplicht zijn door Vensters worden opgevraagd bij scholen?*

Er is **geen landelijk format** beschikbaar. Scholen zijn vrij om de schoolgids zelf op te stellen conform de wettelijke eisen die aan de schoolgids worden gesteld.

Ondersteuningsinformatie moet zo toegankelijk mogelijk zijn voor ouders en leerlingen. Scholen zijn verplicht om jaarlijks een schoolgids vast te stellen ten behoeve van het eerstvolgende schooljaar en deze zo spoedig mogelijk na de vaststelling beschikbaar te stellen voor de ouders en de inspectie, op papier of digitaal.

Ook de extra ondersteuning wordt hierin opgenomen. In de praktijk stellen veel scholen het ondersteuningsaanbod ook online beschikbaar aan ouders en leerlingen, bijvoorbeeld via hun eigen website en, voor het primair onderwijs, via <https://scholenopdekaart.nl/>.

Het schoolondersteuningsprofiel (SOP) als losstaand document komt te vervallen per 1 augustus 2025. Er kan dus **geen link** in de schoolgids worden opgenomen die verwijst naar het SOP. Het SOP in de huidige vorm is voor veel ouders ook voor wat betreft de taal een ontoegankelijk document. Een link opnemen verandert hier niets aan en is dus niet wenselijk.

Een hulpmiddel dat kan worden gebruikt is **Vensters**. Scholen die lid zijn van de PO-Raad kunnen een (gratis) Vensters account aanvragen door op de knop 'Account aanvragen' te klikken. Vensters - inloggen. De indicator '**Extra ondersteuning van leerlingen**' bevat verschillende onderdelen die scholen verplicht moeten invullen om de schoolgids via Vensters te kunnen publiceren. Deze onderdelen omvatten diverse aandachtsgebieden, zoals onder andere Taal en Rekenen en Sociaal-emotionele ontwikkeling. Scholen kunnen aangeven welke specialisten zij in huis hebben en bij elk onderdeel een toelichting geven. Door de verplichte onderdelen in de indicator goed te vullen en de extra ondersteuning te beschrijven voldoe je aan de eisen die de wet stelt. Zie: [Vensters - Encyclopedie](#) (deze onderdelen zijn hier ook zichtbaar voor niet-leden).

3. Toelichting op verschrijving op visual

Vragen:

- *In de visual wordt gezegd dat het bestuur ervoor zorgt dat het ondersteuningsaanbod in de schoolgids gezet wordt. Wordt hiermee bedoeld dat het bovenschools bestuur nu dit aandraagt voor elk van hun scholen? Wordt dit dan niet meer op vastgesteld door de eigen school? Het gaat toch over het ondersteuningsaanbod op schoolniveau en niet op bestuursniveau? Of wordt er toch iets verwacht op bestuursniveau?*
- *In de visual staan de wijzigingen beschreven (zie ook hieronder). In de linkerkolom staat ouders en leerlingen en rechts staat ouders of leerlingen. Is dat een verschrijving?*

De wettelijke verantwoordelijkheid wat betreft het vaststellen van de schoolgids ligt bij het bestuur. De inhoudelijke teksten zullen in de praktijk door medewerkers op de scholen worden geschreven, maar het formele vaststellen ervan ligt bij het schoolbestuur.

In het primair onderwijs is er alleen een oudergeleding in de **MR** en in het voortgezet onderwijs een ouder- en leerling geleding. Dus het had inderdaad beter en/of kunnen zijn. In het primair onderwijs hebben de ouders instemmingsrecht op de schoolgids en in het voortgezet onderwijs hebben ouders en leerlingen instemmingsrecht. In de nieuwe situatie is dit nog steeds zo, behalve over het deel over het ondersteuningsaanbod.

4. Hoorrecht en leeftijd of vaardigheden

Vragen:

- *Hoe kunnen we hoorrecht over het OPP vormgeven voor leerlingen met communicatieproblemen, beperkingen bijvoorbeeld cluster 2 en/of cognitieve uitdagingen (lage intelligentie/verstandelijke beperkingen) bv ZML of EMB, leerroute 1 en 2, SO/VSO zodanig dat we uitvoering geven aan de wet.*
- *Hoe kunnen we hoorrecht over het OPP vormgeven voor jonge leerlingen?*
- *Wordt er uitgegaan van een kalenderleeftijd of van een ontwikkelingsleeftijd?*
- *Vanaf welke ontwikkelingsleeftijd is een kind handelingsbekwaam/ wilsbekwaam?*
- *Is er een minimumleeftijd voor hoorrecht?*
- *Zijn er al mooie praktijkvoorbeelden hoe het hoorrecht ingevuld kan worden?*
- *Hoe zie je dat voor je bij vluchtelingen kinderen NT2? Die bij de start op een school OPP hebben en taal nog niet machtig zijn?*
- *In het so kunnen leerlingen vanaf 3 jaar en 9mnd worden toegelaten met akkoord van de inspectie. Horen deze leerlingen daar ook onder?*

In de wet staat dat hoorrecht geldt voor leerlingen van alle leeftijden. Dit maakt dat het niet uitmaakt naar welke **leeftijd** we kijken. Het gaat erom dat ieder kind recht krijgt om mee te praten over zijn/haar ontwikkeling, waarbij je niet puur communiceert op basis van leeftijd, maar

ook op rijpheid. Dat wil zeggen afhankelijk van de mogelijkheden en het ontwikkelingsniveau van de leerling.

Hetzelfde geldt daarbij dus voor leerlingen in leerroute 1 en 2 en leerlingen met communicatieve beperkingen waaronder kinderen op NT2 scholen. De intentie is dat **iedere leerling het recht tot horen heeft**. Sluit aan bij de dagelijkse gang van zaken.

Op het moment dat een leerling is toegelaten tot een school en een OPP voor die leerling wordt opgesteld heeft die leerling hoorrecht.

5. Hoorrecht en het OPP

Vragen:

- *Komen er regels voor de vormgeving van het hoorrecht voor leerlingen die een OPP hebben?*
- *Hoe moet het hoorrecht van leerlingen zonder OPP, maar die wel ondersteuning genieten vanuit de basisondersteuning worden vormgegeven?*
- *Hoe moet ik het onderbouwen van je acties n.a.v. het gesprek met de leerling en ouders interpreteren? Moet deze onderbouwing echt onderdeel zijn van een OPP?*
- *Moet ook opgeschreven worden in het OPP wat een leerling van de ondersteuning vindt of is het horen voldoende?*
- *Moeten we ons ook verantwoorden over het hoorrecht - schriftelijk vastleggen?*
- *Moet je in het OPP opnemen wat je met de input van de leerling en ouders hebt gedaan?*
- *Hoe beschrijven wij in het OPP het hoorrecht als het niet mogelijk is om kinderen te horen over het OPP bijvoorbeeld als de leerling dit niet kan of niet wil?*
- *Is de vraag aan ouders ook akkoord of zij willen dat de leerling meepraat over het OPP? Mag de ouder namens het kind spreken?*
- *Klopt het dat het hoorrecht zowel er is bij het opstellen, bijstellen en evalueren van het OPP?*
- *Hoe moet je het gesprek voeren over het OPP als de leerling zich niet kan vinden in de observaties van de leraar of de opsteller van het OPP?*
- *In het SBO heeft iedere leerling een OPP. Hoe moeten we dit in de praktijk realiseren?*
- *Bij leerlingen met een ernstig meervoudige beperking is communicatie soms gewoon niet mogelijk. Niet met tolk, tekening of wat dan ook. Hoe kun je dit ondervangen?*
- *Mogen we er niet vanuit gaan dat we iets met de input van deze leerlingen gedaan hebben? We willen een compacter OPP, daar draagt zo'n extra onderbouwing niet aan bij.*
- *Geldt dit in het GO ook voor leerlingen die profiteren van ons basisaanbod? Zij hebben wel een OPP, maar maken geen gebruik van extra ondersteuning.*
- *Wat als een ouder het kind verbiedt om te praten over het OPP*
- *Hoorrecht richt zich toch alleen op het handelingsgedeelte?*
- *Geldt het hoorrecht voor alle OPP's vanaf 1 aug 2025? Of ook met terugwerkende kracht voor OPP's die eerder opgesteld zijn?*

Met het «**Verbetertraject OPP**» werken de partijen in het veld en het Ministerie van OCW er aan dat scholen een ontwikkelingsperspectief opstellen dat, waar mogelijk, beknopt is, overbodige administratie voorkomt, dat functioneel is voor de aanpak op school (en thuis) en helpend in de samenwerking tussen professionals, ouders en leerlingen. Het toepassen en in het ontwikkelingsperspectief opnemen wat met de inbreng van de leerling is gedaan, is onderdeel van dit traject. In de [Handreiking ontwikkelingsperspectief \(OPP\): een houvast voor regulier én gespecialiseerd onderwijs](#) is het hoe en waarom van hoorrecht over het OPP opgenomen. De handreiking is helpend.

Hoorrecht over het ontwikkelingsperspectief vraagt dat scholen in gesprek gaan met leerlingen over de verschillende onderdelen in het ontwikkelingsperspectief op een manier die past bij de leeftijd, rijpheid en mogelijkheden van de leerling. De bedoeling van het gesprek is om de ontwikkeling van de leerling in het algemeen te bespreken en op basis daarvan samen tot de nodige ondersteuning te komen. Hoe dat gesprek het beste gevoerd kan worden, verschilt per kind. Het is denkbaar dat een jongere leerling dat op een andere manier doet dan een oudere. Eveneens voor kinderen die verschillen in cognitieve of fysieke capaciteiten. Denk bijvoorbeeld aan een kind dat zich beter kan uiten door middel van een tekening of een kind dat een tolk nodig heeft om te vertalen. Er is daarom geen blauwdruk voor leerlingen en scholen hoe het gesprek aan te gaan.

Voer het gesprek over of communiceer over hoe de leerling zich voelt, hoe het met hem gaat en ga samen na wat dan het beste zou zijn. Het is belangrijk in gedachten te houden dat hoorrecht een recht is van de leerling en **geen plicht**. De leerling mag dus weigeren om over het OPP in gesprek te gaan.

Indien de leerling zijn input niet KAN geven, laat zien wat er gedaan is om tot hoorrecht te komen. Indien dit niet gelukt is, mogen ouders plaats nemen om voor hun kind te spreken. Niet vanuit wat zij vinden, maar vanuit hoe zij hun kind zien.

De **inbreng van de leerling** en hoe deze van invloed is geweest op de vaststelling of bijstelling van het ontwikkelingsperspectief moet in het OPP worden opgeschreven. De school kiest zelf hoe ze dit doet. Het kan bv een letterlijk gespreksverslag zijn of door in de verschillende onderdelen van het OPP de inbreng van de leerling te verwerken. De school vertelt daarna aan de leerling hoe tot de beslissing omtrent het OPP is gekomen en op welke manier de mening van de leerling is meegewogen in de besluitvorming. De wet verandert niets aan de rol van ouders in het OPP. Met hen moet op overeenstemming gericht overleg worden gevoerd over het hele OPP en zij moeten instemmen met het handelingsdeel voordat het OPP wordt vastgesteld.

Alle leerlingen met een OPP hebben hoorrecht; ook leerlingen in het gespecialiseerd onderwijs die alleen basisondersteuning hebben.

Communicatie met de leerling geschiedt **op basis van vrijwilligheid**. Als degene die de leerling verboden heeft het gesprek aan te gaan over het OPP kan die een gesprek aangaan met de ouders over waarom de ouders dit niet willen. De opsteller kan de leerling niet dwingen het gesprek te voeren.

Leerlingen hebben **hoorrecht over het hele OPP**. Niet alleen over het handelingsdeel. De wet beoogt daarmee dat met de leerlingen wordt gesproken over alles wat hun ontwikkeling aangaat.

Hoorrecht over het OPP en het ondersteuningsaanbod is **wettelijk verplicht vanaf 1 augustus 2025**. OPP's die zijn opgesteld voor die datum hoeven niet opnieuw opgesteld te worden, hoorrecht moet bij die OPPs wel worden toegepast als deze worden bijgesteld en geëvalueerd.

Goede voorbeelden van hoorrecht in de praktijk:

- [STEM VAN DE LEERLING](#)
- [Brochure Het beste besluit | De Kinderombudsman](#)
- [Met dit oudergesprek laat je de leerling floreren - Leraar24](#)
- [Filmpje | Kindgesprekken SWV Apeldoorn - Steunpunt Passend Onderwijs](#)
- [MEGA-ZIN - Proeftuintjes](#)

6. Hoorrecht en instemmingsrecht

Vragen:

- *Is hoorrecht hetzelfde als instemmingsrecht?*
- *Vanaf welke leeftijd hebben leerlingen instemmingsrecht op het handelingsdeel van het OPP in plaats van ouders?*
- *Geldt dezelfde leeftijd ook voor EMB leerlingen?*

Ouders hebben instemmingsrecht op het handelingsdeel van het OPP. Het OPP kan niet worden vastgesteld door de school voordat ouders met het handelingsdeel hebben ingestemd. Het is belangrijk dat de school met ouders op overeenstemming gericht overleg voert over het hele OPP. Zo begrijpen ouders beter wat er in handelingsdeel staat en hoe de school hiertoe is gekomen.

Op het moment dat leerlingen 18 jaar oud zijn EN handelingsbekwaam zijn moeten zij instemmen met het handelingsdeel in plaats van hun ouders. Deze leerlingen hebben hoorrecht EN instemmingsrecht. Het gaat om hun eigen OPP.

Het is aannemelijk dat een leerling met EMB als het volwassen wordt onder curatele/bewind/o.i.d. wordt geplaatst, omdat hij/zij in de praktijk geen enkele rechtshandeling zelfstandig kan uitvoeren. Deze leerling is, ook als het de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt, niet handelingsbekwaam. De leerling heeft dus WEL hoorrecht, maar geen instemmingsrecht op het OPP.

7. Hoorrecht over het ondersteuningsaanbod

Vragen:

- *Kan een school of bevoegd gezag een algemene wijze van inbreng aanbieden in plaats van op een door de leerling te bepalen wijze?*
- *Geldt hoorrecht over het ondersteuningsaanbod ook voor het PO? En zijn hier handreikingen voor?*
- *Hoe is de school geacht de uitvraag te doen naar alle leerlingen om mee te praten over het ondersteuningsaanbod: mag dat mondeling in de klas door de leerkracht, of moet dat schriftelijk via een uitvraag?*
- *Moet er een onderzoek gedaan worden onder leerlingen waarin ze hun mening kunnen geven over de ondersteuning?*
- *Zo ja, wordt hier ondersteuning in geboden, bv. door een voorbeeld vragenlijst aan te bieden aan alle scholen?*
- *Ik mis nog de uitleg van het 3de punt in deze slide: school moet alle leerlingen vragen naar hun mening over het ondersteuningsaanbod. Dan pas is de schoolgids af. Betekent dit dat ik kleuters ga bevragen over het ondersteuningsaanbod? Hoe toon ik aan dat ik alle kinderen heb bevraagd?*

Alle leerlingen moeten in staat worden gesteld hun mening te geven over het ondersteuningsaanbod van de school. Dit is een recht, het is niet verplicht voor de leerling om zijn of haar mening te geven.

De school bepaalt zelf hoe ze dit doet. Dit kan bijvoorbeeld via een vragenlijst, of een enquête mist aangepast op de mogelijkheden van de leerling. Er is dus niet voorgeschreven dat dit via een onderzoek moet; het mag wel. Er zijn geen handreikingen voor vanuit OCW. Het Steunpunt Passend Onderwijs houdt ontwikkelingen in de gaten en plaatst deze informatie in de nieuwsbrief en op de website.

In de schoolgids dient in algemene zin verantwoord te worden welke inbreng leerlingen met betrekking tot het ondersteuningsaanbod hebben geleverd en in hoeverre dit van invloed is geweest op het opstellen van het ondersteuningsaanbod.

8. Hoorrecht en de Geschillencommissie Passend Onderwijs

Vragen:

- *Hoe kunnen leerlingen escaleren, als ze niet gehoord worden?*
- *Wordt n.a.v. de wet én de aanpassingen die worden gedaan in de procedures ook de toegang tot de Geschillencommissie Passend Onderwijs aangepast?*
- *Wordt de modelklachtenregeling van de PO/VO-raad aangepast indien dat op grond van deze wet nodig is?*
- *Is het juridisch gezien dan wel een 'recht' als er geen mogelijkheid is om te escaleren? Of kunnen ouders namens de leerling escaleren?*

De wet wijzigt niets ten opzichte van de procedures van de GPO. Leerlingen kunnen daar geen zaak aanspannen indien ze niet zijn gehoord. De Inspectie van het Onderwijs kan kijken of de school processen in heeft gericht om leerlingen te horen over het OPP.

Goed om te weten dat de GPO leerlingen altijd betreft bij zaken die door ouders worden ingediend. Op de website van de GPO staat hier meer over: [Geschillencommissie passend onderwijs \(GPO\) - Onderwijsgeschillen Geschillencommissie passend onderwijs](#).

Er is ook specifieke informatie voor leerlingen zelf [Informatie voor leerlingen - Onderwijsgeschillen](#).

In dit geval hebben we ervoor gekozen om geen bezwaarmogelijkheid in te bouwen om complexiteit en onnodige juridisering van dit proces te voorkomen. Dat neemt niet weg dat er goed naar de leerling geluisterd moet worden tijdens het hele proces en dat de school aan de wettelijke eisen rondom hoorrecht en het OPP moet voldoen. De inspectie kan kijken of de school processen in heeft gericht om leerlingen te horen over het OPP.